

stošena od trtne uši, so se tam vinogradi večinoma obnovili in dajejo lepe dohodke. S tem se je neovržno dokazalo, da spada obnovitev vinogradov med one produktivne plodonosne investicije, ki posebno mnogo koristijo državi. Zato država ne sme odlašati, ampak mora te sebi sami plodonosne investicije izvesti v velikem obsegu.

Podpisani predlagajo:

Visoka zbornica skleni:

C. kr. vlada se pozivlje, da za to, ker se je dosedanja podpora za obnovitev vinogradov izkazala kot popolnoma nezadostno, določi zadostujoča denarna sredstva v ta namen in brez odloga stavi predlog v tem smislu in predlaga nove načine na uspešnost te državne podpore.

V formalnem oziru predlagamo, da se o tem predlogu posvetuje z okrajšavami, ki so dopustne po § 42. poslovnega reda.

Poučni in zabavni del.

Spomina vreden dogodek.

Ruski spisal Viktor Nikolajev. — Poslovenil Krutogorski.

Leta 1864. sem bil imenovan okrožnim sodnikom v mestu N-sk, Krasnojarske gubernije. Naseljenci mojega okrožja so bili deloma prognjani sektanti, melokani*) in dohoborci**) in le malo je bilo Tunguzov, tukajšnjih rojakov. Ti slojevi, dasi živeči v jednom in istem kraju so se kaj rezko razlikovali drug od drugega, ter se silno sovražili tako, da so se pogostoma čule pritožbe od Tunguzov o sektantovskih nasilstvih. Tudi vnanja razlika je bila ogromna; sektanti, obdelujoč polje in jedoč zdravo meseno in močnato hrano, so radi nedostavanja krčem v tem kraju, ki so kmetu jako kvarljiva, bili krasni in močni ljudje; tak visokovzrastel plečat fant, s svetlorudečimi lasmi se je mogel meriti s kakoršnim koli sillačem, ki kaže svoje telesne moči v potujočih jahališčih. Tunguzi so bili vse drugačni; ki so živeli le o ribarstvu in se hranili večinoma z ribami, so bili telesno slabo razviti; malorasli, ozkopleči, z redkimi lasmi na glavi in malone vsi slabotni. Jedina sličnost je bila v njih značajih; kakor ti tako i oni so bili zlobni in maščevalni; nesimpatični duhoborci so bili še skrajne razuzdane narave.

Kmalu po nastopu v mojo službo sem prejel vest iz dalnjega kota mojega okrožja, da je druhal duhoborcev napadla po noči tunguzko vas Lihoš, oropala prebivalce vsega premoženja in po vrhu ranila in razmesarila mnogo iz njih, ki so skušali braniti svoje imetje. Brž sem naročil svojemu slugi Tatarju Ahmetu pospraviti v kovčeg vse neobhodnosti, vzel seboj dva žepna samokresa, — stvar silno potrebna v teh krajih, — ter se odpravil čisto sam s svojim slugom na pot, spremljan

z raznimi željami mojih domačih. Odpotoval sem bil v jasno rožnikovo jutro, in ker je bil cilj mojega potovanja okoli sto vrst daleč, menil sem priti do noči v kraj, dasi vrste v Sibiriji niso izmerjene in meri vrsta pogostoma ne petsto a osemsto in še več sežnjev. Poletje je stopilo popolnoma v svoja prava in mogočna mladostna Sibiriska priroda je cvetela v vsej svoji krasoti; pot je peljala navzdol po ilnati prsti v senčnatem vlažen park, kjer je šumljal dokaj globok potok — zdaj se vzvila na holm, gosto porašen z brinjem, zdaj zavila v temnozelen log stoletnih mecesnov in cedrov, zdaj zopet hitela po gladki, kakor z zelenim suknom pognjeni poljani. Slike jedna krasnejša od druge, jedna vabljivejša od druge so se bistro menjale pred mojimi očmi in me miselno zanesle na bregove rodne dalnje Volge, kjer sem prvič zagledal Božji svet, in kjer je pretekel najlepši čas mojega življenja — mladost. Popolnoma utopljen v svoje spomine, sem bil celo pozabil o smeri mojega potovanja. Na kozlu je sedel dremaje moj zvesti Ahmet. Opisati vam moram nekoliko tega človeka, igrajočega ne malovažno ulogo v tem dogodku. Ahmet je bil deset let starši od mene. Štel je okoli petintrideset let. Bil je kakor vsi kazavski Tatarji, srednje rasti, čokat, črnolas, skulast, ter silno močan, a priznati se mora, da svoje moči nikdar ni zlorabil. Naju je vezala stara družba, ko sem bil petleten mladenič, mi je bil dan za varuha Ahmet; on me je spremljal povsod, ter bil tovariš vseh mojih iger in osnutkov. Njegova naklonjenost do mene je bila brezmejna; tako me je rešil nekoč smrti, postavivši svoje življenje v nevarnost; požrtovalno se je vrgel na besnega volka, hotečega me napasti ter mu z gorjačo razbil glavo. Pozneje me je s solznimi očmi prosil, naj ga obdržim še nadalje v svoji službi, kar sem seveda tudi storil, kajti odkritosrčno rečeno tudi meni bilo težko ločiti od njega.

In zdajci, dozdeva se mi, je i on premišljeval o onem davno minulem in blaženem času, no vendar se ni toli globoko zamislil v svoje spomine, da ne bi opazoval okolice.

„He gospod“, je izpregovoril, obrnivši se k meni, „poglej no na jug — začelo se je pooblačevati“.

Jaz sem se ozrl po kazanju Ahmetove roke in res zagledal, da se tam vrši nekaj slabega; sinevatožvepljen, sivo obrobjen oblak se je počasi vzdigoval izza lesa ter se polagoma širil po nebu. Nadejajoč se lepega vremena, nisem bil vzel s seboj nepremočljive obleke; zato me je perspektiva biti premočen do kosti pošteno vznemirjala in to tem bolj, ker sem bil že izkusil jednake plohe in njih posledice so mi bile še kaj dobro v spominu; velel sem torej Ahmetu pognati konje, a sam sem se tesneje zavil v plašč, kajti takoj se je bilo shladilo. Moji mahoma pretrgani prijetni spomini niso hoteli več nazaj, in zdajci sem samo želel priti brž na mesto, žalostno in nemirno gledaje na težek oblak, ki se je čudno naglo podil za nama.

*) Sekta ki živi o mleku in se ne posti.

**) Ljudje ne verujoči v sv. Duha.

„Kaj misliš Ahmet, prideva le do Utice“? sem vprašal svojega voznika, imenujoč večje selo, ki je ležalo tri vrste od cilja mojega potovanja.

„A vrag ga vedi“, je flegmatično odvrnil Ahmet, „ako prideva pred ploho k Dunjkinemu logu — tedaj prideva, če ne potem si bova morala drugod strehe iskati, sicer se celi teden ne posušiva; odtodi baje ni daleč neka koč, — od Dunjkinega loga tri vrste na desno, — ali ne ukažeš tjakaj kreniti“?

Takoj sem vsprejel njegov predlog, kajti že je začel dež, kapljati a povrhu me je začel pri spominu na Dunjkin log izprehajati mráz. Dunjkin log — jedno teh brezmrnih močvirij, katera tako pogosto srečavaš v Sibiriji, — je obširna ravan okrog vrsto široko in kakih deset vrst dolga čez in čez porasla z gosto in visoko rogozo, skrivajočo pod tem zapeljivim zelenim pokrovom, mehko, črno, liki oglje, polutekočo blato. Dosti je bilo stopiti nekaj korakov od brega, da bi umrl najgrozovitejše smrti: nogi sta lezli vedno globeje in globeje in telo se je počasi in neprenehoma pogrezalo v blato; vsak napor rešiti se iz močvirja je le še pospeševal grozoviti konec; čez nekaj minut je prilezlo blato do prs, potem grla in slednjič brezobzirno vsesalo v glavo strašno metajoče se in kričeče žrtve, predsmrtni divji krik se je razlegal po mirni okolici, in vse je umolknilo. Poljana, završivši grozoviti svoj čin, je poprejšno pokojno in ljubko zibala tanke muhičeve bilke, kakor bi vabila nove žrtve, a na kraju bivše nesreče ni ostalo nobenega sledu. Jediní pot, ki veže brega tega loga, so bile mostnice, ki so bile pred davnim časom položene od države ter še doslej ne popravljene. Ob suhem vremenu pot čez nje ni bila ne varna, ker so drogi in dračje zmešani s suhim blatom, ostali na površju; o količkaj vlažnem vremenu je bila vožnja radi polzkosti še bolj nevarna, a ob dežu niti misliti ni bilo o kaki hoji čez močvirje, in to tem bolje, ker sem še dobro pomnil, kako so se nedavno trije potniki s konji vred zadušili v njem. Zatorej je Ahmet dve vrsti pred močvirjem zavozil na desno, ter pognal konje skokoma proti kolibi, kajti dež je že kar curkoma lil z oblaka. Cesta je vodila skozi temen dremajoč hojev gozd; konji sluteč bližajočo se burjo, so bodro vlekli voz po ozkem kolovozu. Naposled se je obdaleč pokazala koliba obdana od vseh z gostim lesom. Vsled ropotanja voza po rogljatem kolovozu — se je razdalo glasno pasje lajanje. Pripeljaviši se pred vrata, je Ahmet previdno skočil raz kozla, ter jel na vso moč biti po durih; čez nekaj trenutkov so se cvileč odprla vrata in trepečo ženski glas je grozno zavpil na pse, ki so še vedno srdito lajali:

„Tiho hudimarji! viš kako ti vragi tulijo“!

Psi so nehali lajati in renčali so.

„Kdo pa ste“? je vprašala naju starka.

„Dobri ljudje, ne boj se ženica, ter brž odpri, midva sva že precej mokra, je naglo odgovoril Ahmet.

Toda starka še vedno ni marala odpreti.

„Kako naj vaju pustimo noter, ko ni nikogar doma, potem sem pa kregana“, je odvrnila ženska.

Poznajoč nezaupnost Sibirčanov do tujcev, sem posegel jaz vmes, jej povedal moje ime, če tudi bi bil dosti raje prišel nepoznat na mesto zločinstva. Starka, začuvši moje ime, je začela hipoma odklepati vrata; težka mecesnova vrata so zacvilila in iz njih je pomolelo zgrbančeno, liki pomaranče žolto lice starkino, z dolgim kljukastim nosom, z malimi, nemirno švigajočimi očmi.

„No ker sta že enkrat tukaj tako pa vstopita“, je odurno pa zamrmrala babnica, ter jela odpirati vrata, zapahnjena s celo vrsto hrastovih zapahov.

Žalobno so zastokala vrata na zarjavelih tečajih, in pripeljala sva se na čisto, skoraj štirivoglato dvorišče, obkoljeno z visokim živim plotom, v katerega kotih se je nahajal po jeden pasji hlev s priklenjenim ogromnim sibirskim volkodavom. Sredi dvorišča je stala iz dil stesana koč na pravo in levo pa hlev in gumno s kletjo. Ni malo se ne brigajoč za nelaskavi starkin sprejem, sem skočil z voza, ter jo zavil naravnost v izbo. Ahmet je postavil voz in konje pred hlev pod streho. V izbi ni bilo nikake svete podobe, kar me je pred vsem presenetilo, iz česar sem sklepal, da se nahajam med sektantami; to odkritje me je, odkritosrčno rečeno, pošteno vznemirilo, in neka ne dobra slutnja se me je polastila. Vsekakor nisem dal znati o moji razburjenosti ter odločno stopil v kot h klopi, položil pred se na mizo papirje, ter se tako vsedel, da sem mogel pregledati vso izbo. Jednega površnega pogleda mi je bilo dosti, prepričati se o blagostanju prebivalcev te koč; prostorna in snažna soba, pravilno sezidana ruska peč, z domačo klobučevino obita ležišča, gosta tla in gladko ostrugana miza, vse to je kazalo na to, da gospodarji niso revni, ampak da so kolikor toliko imoviti. Za menoj je stopila v sobo starka, tiho stopaje po tleh z obnošenimi laptjami, pristopila k peči, pobrskala v nji in privlekla iz nje veliki lonec kislega mleka odrezala kos kruha in postavivši vse to na mizo nečrhnivši besede, zopet tako tiho smuknila iz sobe. Jaz sem bil segel brez vsakega povabila po mleku in kruhu, kajti osemurna vožnja me je bila pošteno sestradala. Čez kakih pet minut je prišel v izbo tudi Ahmet. Ozrvši se vanj, sem takoj zapazil, da i on nima mirnega srca; moje mnenje se je brž uresničilo. Ahmet, ozrvši se sumljivo okoli sebe, je prišel k mizi, za katero sem sedel jaz, in posadivši se proti meni na klop, dejal po tatarski:

„Gospod, nisva na dober kraj prišla“.

„Zakaj ne? sem ga vprašal kolikor mogoče mirno, a samega me je sprehajala zona, kajti vedel sem, da bi me Ahmet brez posebnega vzroka ne begal.

„Dozdeva se mi, da so najini gospodarji veseljačili v Lihošu; v skednju je rib, da je — groza! Pa tudi lihoških oblek vidi v konjskem hlevu celih petnajst; — dečaki so sčitno topli! Ali ne bi bilo bolje popihati jo odtodi, dokler je še čas“?

„Li še dežuje“? sem ga vprašal, strinjajoč se z njegovim predlogom.

„Malo manje lije. Pa je boljša, da sva mokra, nego da bi tu ostala“.

„Dobro, torej se bova pa brž odpeljala, samo konji se naj nakrmijo in tudi ti se nasiti“, sem dejal, postavivši predenj skledo z ostanki mleka in kruha.

Med tem se je popolnoma zmračilo, in kakor je bilo videti je tudi dež ponehal.

„Nu gospodi jaz sem gotov; ukažeš zapreči? Konjev nisem krmil tudi ne razuzdil“, je rekel Ahmet, pojevši ostanke kislega mleka.

„Le zapreži, pa staro ob enem pokličiči, da jej plačam“.

„E, kaj bi, po to bo že sama prišla“! je izpregovoril Ahmet, prestopivši izbin prag.

Toda mahoma je obstal, kakor v kopani, iztegnil vrat naprej, kakor bi poslušal nekak šum; tudi jaz sem postal pozoren in dobro čul peketanje konjev in ropotanje koles po kamenitem potu. Čez nekaj trenutkov je k vratom naglo priropotala telega.

„Hej stara“! je glasno zavpil moški glas, hitro odpri“!

„Takoj, takoj ljučeki“, je zahreščala starka, smuknivši iz veže, kjer je sedela ves čas, najbrže z namero poslušati najin pogovor.

Jaz sem bil hipoma pri oknu, Ahmet je stal za menoj. Spet so zacvilila vrata in na dvorišče so pripekljali trije debeli konji v fini konjski opravi telego.

„Nu stara, vesela bodi, za celo zimo bo dosti živeža; bodo pa vedli zopet tožiti hudimarji“! je dejal veliki mož, skočivši raz prednjega sedeža telege.

„Tiše tiše“! je s prestrašenim glasom posegla vmes starka. „V sobi so tujci“!

„A to ga imaš! Za Boga, kdo pa je“? je vprašal takoj tiše mož.

Babnica mu je nekaj šepetaje povedala.

„No otročiči torej pa pojdimo pokloniti se njega blagorodja“, je rekel isti glas. „A ti Trofimuško pa konje izpreži; reveži so utrujeni“.

Vsa družina se je napravila k izbi.

Jaz sem se zopet vsedel v kot na prejšnje mesto; Ahmet je prišel k meni s hrbtom proti oknu.

„Stara, luč“! je zapovedal z nova isti glas, lasten bržkone gospodarju.

Starka je urno prinesla lojevo svečo v rokah in za njo se je privalila v koč vso došla družina. Prvi stopivši v izbo, je bil okolo šestdesetleten, šest šolnov visok, čokat še precej čil, no popolnoma osivel možak; gosta, košata brada je obdajala njegovo izrazito, odločno lice, obžgano od solnčnih žarkov. Za njim so stopili v sobo trije veliki fanti, vsi sposobni za vojaški nabor in znatno podobni drug drugemu, očividno njegovi sinovi.

„Srečo dobro, vaše blagorodje“, je dejal spodobno stari, poklonivši se mi do pasu; sinovi so posneli njegov primer.

„Zdravstvuj, zdravstvuj dober mož; ne bodi hud, da sva kot nezvana gosta prišla k tebi“, sem odvrnil na njegov pozdrav.

„Pomiluj, gospod! Kako je mogoče tako govoriti? Mi smo imenitnih gostov vsikdar veseli. Eh, stara copernica si pogostoma slabo postregla?! Že dolgo nisi palice skusila?! Brž prinesi šči*) in peljмене**)“ je grozno zarohnel gospodar na starko, ki je hipoma ustregla povelju.

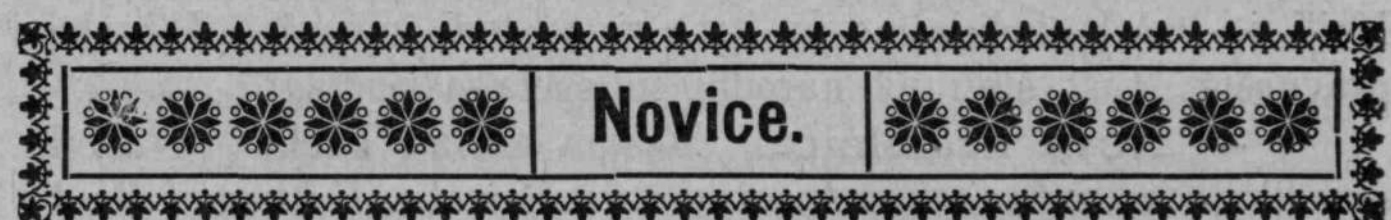
„Hvala gospodar, midva sva se že pokrepčala; čas je odriniti“, sem rekel, želeč takoj se odkrižati te ne posebno prijetne in odurne družbe.

„O to ne gre, tako ne smeš oditi; pa tudi dež bo zopet začel tako liti, da se v vozu vtopiš“, je odločno menil stari.

Trebalo se je nehote udati. Stari se je obrnil proti vzhodu, pokrižal se po duhoborski z dvema prstoma in se vsedel proti meni; sinovi, prav tako se križajoč, so se posadili zraven njega tako, da sva bila z Ahmetom popolnoma zasedena. Med čakanjem večerje je vladal mučen molk; starec se je nemirno oziral okoli iščoč predmeta za razgovor.

Mahoma so se odprla vrata in v sobo je stopil človek ne velike rasli, jako čokat, z glavo, ovito v umazan robec, gosto, kratko, rudečo brado in malimi sršečimi očmi.

„A Trofimuško“ je vskliknil stari, hiteč pretrgati molk, sem se vsedi, pa se pokrepčaj“. (Dalje sledi).

— Osebne vesti. Za okrajne šolske nadzornike na Kranjskem so za prihodnjo funkeijsko dobo imenovani gg: nadučitelj Ivan Thuma v Postojni za postojnski in logaški okraj, ravnatelj Anton Žumer v Ljubljani za kranjski in radovljiški okraj, profesor Vilibald Zupančič v Ljubljani za kamniški okraj in ljubljansko okolico, izvemši nemške šole v Domžalah, Vevčah in Goričanah, vadniški učitelj Anton Maier v Ljubljani za krški in litijski okraj, nadučitelj Anton Jeršinič v Črnomlju za slovenske in utrakvistične šole v novomeškem, črnomaljskem in kočevskem okraju, profesor Fran Levec v Ljubljani za slovenske in utrakvistične šole v Ljubljani in gimnazijski ravnatelj Peter Wolsegger v Kočevju za nemške šole v črnomaljskem, kočevskem in novomeškem okraju. — Deželnosodni oficijal v Logatcu, gospod Ivan Majzenovič je šel v pokoj — Svoji službi sta menjala sodna oficijala gg. Fran Darovec in Ivan Novak. Prvi pride v Novo mesto, drugi v Trebnje. — Za poštna asistenta sta imenovana poštna praktikanta gg. Bogumil Šorli in Albin Železnik v Ljubljani. — Tajnikom dež. oditora goriškega je imenovan bivši davčni nadzornik gosp. dr. A. Pesterin. — Začasni okložni zdravnik na Brdu, gospod dr. Albert Rohlik je imenovan definitivnim zdravnikom.

— Promociji. Na graškem vseučilišču sta bila promovirana za doktorja prava gg. Vladimir Levec in Fran Skabrnè iz Ljubljane.

*) Kolerabna juha.

**) Juha s cmoki.

plašljivo cvrčala, kakor bi ga prosila, naj jima ne razdira njune sreče, ta gotovo ni mogel biti tako hrastovega srca, da bi zadal malim stvaricam tako težko rano. Ptičja gnezda v gozdu in na polju so pogostoma plen dečakov-potepuhov, pa tudi neumnih odrašenih Gorje pa oni okolici, kjer se ne vale ptice-pevčice, a mesto njih gomazijo gosenice!

Vzemimo n. pr., da se v enem gnezdn nahaja pet jajec in pozneje pet mladičev in da vsako teh mladih bitij potrebuje na dan 50 gosenic, to bi znašalo vsak dan 250 gosenic in v 30 dneh 7.500 gosenic. Ena sama gosenica požre vsaki dan toliko listja in cvetja, kolikor sama tehta. Ako bi torej ena gosenica 30 dni živela in vsaki dan požrla samo en cvet, tedaj bi ona v 30 dneh 30, in onih 7500 gosenic 225.000 cvetov požrlo. Z izgubo teh 225.000 cvetov bi morda mi izgubili ravno toliko sadov. Redko pa se zgodi, da bi kaka gosenica na dan uničila samo jeden cvet. Še je tu in tam grda navada, da dečaki lovijo senice v seničarke, ko jih vjamejo, so pa največkrat žrtev mačke. Ravno tako lovijo škvorce, ter jih uče brbljati. Ako bi ljudje poznali korist senice in škvorca in ptic-pevk sploh, gotovo jih ne bi lovili. Ena sama senica n. pr. potrebuje na leto 2—300.000 raznega mrčesa za hrano in škvorci pohrustajo za časa valjenja neizmerno množino gosenic, polžev in škodljivih črvov. Kako mrzijo in sovražijo ljudje tudi ubogega pritepenca vrabca, češ, da jim na polju dela škodo. Res, vrabec dela škodo, ali koliko večja je njegova korist! Prirodoslovci nam zatrjujejo, da en sam par vrabcev nanosi svojim mladim v enem tednu preko 2000 gosenic. Friderik Veliki je ukazal v enem delu dežele vse vrabce iztrebiti, ker so jih smatrali škodljivim. A v kratkem je bil prisiljen skleniti mir z vrabci, ker ni hotel prepustiti sadjarstva popolnemu poginu.

Korist, ki jo imamo od ptic pevk, ne da se popisati. Pa če nam one koristijo, jim moramo tudi mi po svoji moči pomagati.

Lahko je pticam po leti, veselo je njih življenje, a druga jim poje po zimi. Mraz tira ubogo malo žival v človeško bližino in iz njih oči čitaš tiho prošnjo: dajte nam vsaj vi jesti! Bodimo torej milosrčni do ptic in dajmo jim po zimi hrane. Glasoviti nemški pesnik pravi: Najbolj usmiljeni človek je tudi najboljši, in mi dostavljamo še to: Usmiljenost se kaže najbolje v ravnanji z živali, sosebnost s pticami.

Kmetijske raznoterosti.

Slepar z zdravilom. Neki H. Mesaros, Dunaj IV. Freundgasse 4, prodaja neko rastlinsko zdravilo pod imenom „Animalin“, ki ga v svojih reklamacijskih okrožnicah hvalisa kot „pravi blagoslov božji za reveže in bogatine“. Prodajna cena znaša približno 1 K 50 h za kilogram. V resnici pa ima preparat vrednosti 20 h za kilogram, in njegova moč je toliko, ali vsaj blizu toliko kakor nič. Po analizi, izvršeni na c. kr. poljedelsko-kemičnem poizkuševališču na Dunaju, obstoji iz 3 % bakrene galice, dalje iz amonijevega sulfata, iz sadra, ugašenega apna, kuhinjske soli, iz natronsolitra in

iz nekoliko kalijevega hipermangata. Od teh sestavin more k večjemu bakrena galica delovati kot semensko močilo, vendar je njegova množina tako neznatna, da se nje uplivanje ne more upoštevati. Druge sestavine so brez vsacega vpliva. Kdor bi kupil ta skrivni pomoček, bi za kilogram bakrene galice, ki stane drugače 70 h, plačal 60 kraje. C. kr. poljedelsko-kemično poizkuševališče na Dunaju je že lansko leto svarilo v strokovnih časopisih pred nakupovanjem animalina. Mesaros pa nadaljuje s hvalisanjem tega ničvrednega izdelka in nahaja, kakor se žalibog vidi, v širnih gospodarskih krogih verno občinstvo. Pred nakupovanjem takih, navadno samo izumitelju uspeh obetajočih skrivnih pomočkov, se ne more zadosti živo in resno svariti.

Spomina vreden dogodek.

Ruski spisal Viktor Nikolajev. — Poslovenil Krutogorski.
(Dalje).

Novi prišlec ni nobenega pozdravil, ter se vsedel kraj mize na klop. Ogledavši si ga natančneje, sem se takoj spomnil, da sem nekje pred nedavnim videl ta original. Ko sem tako v mislih prebiral vse ljudi, s kojimi sem se sešel zadnji čas, prišel mi je slednjič na misel jeden zloglasen tolovaj, ki je slovel za grozovitega roparja po vsi Sibiriji pod imenom Troška Rižak ali Troška Bezpali, ter nedavno zbežal iz emisejske kaznilnice. Čim dalje sem ga opazoval, tem bolj in bolj se mi je vsiljevalo prepričanje, da imam pred seboj dotičnega zločinca; trebalo se je samo prepričati, če mu nedostaja dveh prstov na pravi roki.

Med tem je starka prinesla večerjo in vsa družina je začela večerjati. Ozrvši se v Ahmeta, sem zapazil, da tudi on nekako sumljivo ogleduje rudečobradatega fanta, katerega je lahko spoznal, ker je često pohajal emisejsko jetnišnico in hodil mimo jetnišničnega dvorišča, kjer so se dan na dan izprehajali ujetniki. Fantu ni bilo nič kaj všeč najino motrenje, nemirno je plazil po klopi sem in tje, ter na vso moč skušal izogniti se najinih pogledov.

Po juhi so prišli na mizo cmoki. Hlapec, zanimajoč naju z Ahmetom, je zares jedel z levico, kar je naposled potrdilo mojo sumnjo. Ne vem, kako dolgo bi bil trajal ta neodločen položaj, da ni jeden priprost značaj mahoma razjasnil naše vzajemne odnošaje. Je nalašč ali se je primerilo, no Ahmet je, devaje na krožnik cmoke, trčil tako močno v Trofimuškovo skledo, da bi bila skoraj padla na tla; hlapec je instiktivno pomolel izpod mize desnico, da bi prijel skledico, a takoj jo je spet skril pod mizo, čeprav je bilo že prepozno, vsi smo jasno videli njegovo kruljevo roko, na koji sta manjkala dva prsta. Videč najine začudene vzore, in spoznavši svojo pomoto, prišel je v tako divjo jezo, da ga je bilo strah gledati; s penečimi ustmi, s krvjo nalitimi očmi je skočil izza mize, zavihavši do lakti žilaste svoje roke, na katerih so bili vidni rudečkasti obroči okovov, hipoma potegnil izza pasu širok mesarski nož in s krikom: „jaz

ti že pokažem, prokleta tatarska opica! se vrgel na Ahmeta . . . Toda zdajci se je zgodilo nekaj nenavadnega. Ahmet ni dremal; bistro in odločno je pograbil z obema rokama za mizo, uprl se s hrbtom v steno, ter s tako silo in urnostjo odrinil od sebe mizo, da so vsi okolo sedeči krikoma se zvalili na tla. Sveča se je prevrnila in ugasnila; v sobi je nastala tema.

„Skoči skozi okno, jaz skočim za teboj“, mi je šepnil Ahmet.

In res, zdajci ni kazalo tratiti časa; slišno je bilo kako so se iz pod težke hrastove mize stokaje in ječe plazili najini gostoljubni gospodarji.

Jaz sem skočil na klop, na kateri sem ravnokar sedel, razbil s pestjo okneni okvir in pomolil glavo skozi okno. Okno ni bilo visoko in padel sem na mehko travo; zatorej sem takoj bil zopet na nogah in stekel h konjem. Zdajci me je napadla neka zverina, izvlekel sem samokres in ustrelil; žival se je cvileč zvrnila na zemljo. Dospевši do konjev, sem jih hipoma odvezal od stebra, nosečega streho, skočil na kozla in udarši z vajetmi konje, jih pognal proti vratom, ki so bile na srečo odprte bržkone še nekaterim drugim gostom na ljubo. Zunaj vrat sem obstal. To vse se je vršilo v jedni minuti. Ozrivši se nazaj, sem videl, da je v izbi že za mizo stala luč, a čez dvorische proti vratom teče na vso moč, držeč v roki mizino nogo; nanj se je vrgel drugi pes, no Ahmet ga je udaril s hrastovo gorjačo tako močno, da je zavedno umolknil.

Pobivši psa, je Ahmet na moj klic stekel k vozu in urno stekel vanj. In bil je skrajni čas, iz veže so se vsuli s krikom in preklinjanjem najini gospodarji s svetilkami v rokah, oboroženi s sekirami in kolmi.

Ahmet je udaril po konjih; odpočiti konji so naglo zdirjali. Sodé po velikosti, je jeden gospodarjevih sinov dohitel najin voz in se hotel nanj obesiti, jaz sem ustrelil in oni se je z vpitjem zvalil na zemljo. Ne vem so-li konji sami zavozili, se je-li Ahmet, ali midva se nisva peljala po istem potu, po katerem sva se pripeljala, a peljala sva se vedno globeje v les, v čem je naju kmalu uverila luna, veličastno plavajoča po razjasnivšem nebosklonu. Konji so tekli po ozkem kolovozu; voz je odskakoval po koreninah lesnih velikanov, ropotal in škripal, hoteč se vsaki trenotek polomiti in zvrniti. Ta besna vožnja je trajala gotovo dve uri, kajti mesec je jel že polagoma bledeti in gozd razsvetljevati jutranja zarja, ko sva v naglem diru dospela na plano. No zdajci si predstavite najin obup; kolovoz je peljal naravnost v reko! Pripeljavši se tik vode, so utrujeni konji obstali, tresoč se na vsem životu; z Ahmetom sva urno poskakala z voza ter skušala skriti se pred razbojniki, kateri so, kar nisva dvojila, podili se za nama. Motreč okolico, so moje oči obvisle na granitni skali, ki je stala kakih poldrugosto korakov od naju osamljena v reki. Debela stoletna cedra, podrta od burje, je naslanjala svojo težko glavo, liki lestva na skalo. Prevdarivši vse ugodnosti te pozicije, sem jo pokazal Ahmetu in urno stekel k njej

hoteč izvršiti svojo namero; zlasti nanjo in se vsaj za nekaj časa rešiti preganjanja najinih strašnih sovražnikov. Ahmet je bežal za menoj. Že sem bil pritekel do podrte cedre, ko je hipoma pridrvil neki jezdec iz lesa, obstal kakor okovan pri najnem praznem vozu, se ozrl na bregu in zazroč naju na skali, jo krenil proti nama.

„Le urno plezaj gospod! Jaz ga sam počakam!“ mi je zaklical Ahmet, pobravši iz tal debelo mecesnovo vejo, katero je odčesnila burja.

Jaz sem ga ubogal, ter plezal spretno kot opica po poševnemu deblu cedre. Nisem še bil prišel čez dva sežnja daleč po tem nevarnem in vrtoglavem potu, ko obstanem in se ozrem na Ahmeta.

Toda koj se je predstavilo mojim očem; jezdec — bil je starec — je kakih deset korakov pred Ahmetom skočil s konja, potegnil izza pasu sekiro, ter se vrgel na Ahmeta, no Ahmet ga je mirno pričakoval ter tako silno in spretno udaril z gorjačo starca po desnici, da je sekira žvenkljaje zletela po kamenju in mu izbil poslednje orožje. Ni še utegnil Ahmet z nova zamahniti z gorjačo, da bi pobil nasprotnika, že ga je starec zgrabil s svojimi močnimi rokami. Zdajci je Ahmet zavrgel gorjačo in pograbil starca. Starec je bil bržkone kot silač daleč okoli na glasu, kajti zaupajoč v svojo moč se ni nadejal najti v Ahmetu toli nevarnega nasprotnika ter se mu dal prejeti od spodaj, kar mu je hipoma pomoglo zmagati nasprotnika. Izpoznavši svojo napako, je starec stisnil Ahmeta s svojima debelima rokama, ter ga skušal povreči na tla; ali Ahmet je trdo stal kakor okamenel na mestu, in le napete žile na čelu in sencih so pričale o onem velikanskem telesnem naporu, ki se je vršil v njem.

Starec je bil strašen; raz njegovega smelega odločnega lica je odsevala sama besnost, oči so se nalile s krvjo, žile so izstopile, liki vrvi in posiveli, sivi, razmršeni potni lasje so se svetili na čelu v groznih pramenih; glasno in strašno je psoval, ter suval Ahmeta sem in tje, da bi ga premaknil z mesta, toda nič ni pomagalo. Naposled je Ahmet, uporabivši starčevo nepremišljeno gibanje, bistro podstavil desno nogo za njega in ga silno sunil z vsem telom nazaj . . .

Neposiljena borba z mladim in močnim protivnikom je utrudila starca, da ni prenesel poslednjega pritiska, ter se zvalil, kakor je bil dolg in širok na zemljo, udarivši z zatilnikom ob oster kamen, s katerim so bila posejana tla. Gosta struja črne krvi je brizgnila iz rane, a on je z votlim ječanjem izpustil Ahmeta iz oslabilih rok. Ahmet je kakor blisk skočil na nogi, pobral starčevo sekiro in s tem znamenjem zmage v roki ubral za menoj. Jaz sem spešil končati mojo hojo po nevarni lestvi, ki je grozila vsako minuto drkniti raz skale pod težo dveh človeških bitij, ter se nahajal na gladki, z mahom in črničjem porasli plošči, veliki približno deset kvadratnih sežnjev. Jedva sem utegnil stopiti na ploščo, ko je iz gozda na vse kriplje priropotal voz, bitkom nabit z najinimi nedavnimi gospodarji. Ostavivši hipoma

— Delavski shod se je vršil v Idriji dne 24. t. m. Udeležili so se ga vse stranke. Shod se je soglasno izrekel,

Kakor se je dežela zavzela za vinstvo, ravno tako bi lahko veliko več storila za sadjarstvo. Uvaževati je, da se lahko s primeroma majhnimi stroški veliko, veliko pripomore istemu. V vsakem sodnijskem okraju naj se nastavi provizoričnim vsako leto za dobo enega meseca izkušen sadjar, kateri bi obhodil posamezne vasi in ljudstvu kazal na mestu, kako mora saditi, oplemenjevati itd. sadna drevesa. Seveda bi ga morala pri tem podpirati županstva. Vlada naj bi podpirala to podjetje tudi s tem, da bi vsaj prva leta na vsako vas poslala po par sto divjakov, katere bi morali kmetje pravilno posaditi in pozneje požlahtniti.

S tem poukom bi bil lahko zvezan tudi pouk o čebelarstvu, in marsikaj bi se lahko storilo v napredek istega.

Mnogo se je že pisalo o pravilni saditvi, o cepljenju, o oskrbovanju itd. sadnega drevja, imamo tudi precej poučnih sadjarskih knjig, a vender naš kmet malo ali nič tega dela ne razume. Če kje uresniči se tukaj izrek: „Grau ist alle Theorie“!

Prepričan sem, da bi se tem potom povzdignilo sadjarstvo na onostopinjo, na kateri bi bilo lahko glede na ugodno lego naše dežele. In ko bomo imeli kaj prida trgovskega sadja, potem se bo dalo šele govoriti o sadjarskih zadrugah.

Ne dvomim, da bi se v vsakem sodnijskem okraju ne dobil požrtovalen mož, kateri bi rade volje prevzel to nalogo, ako bi se mu le potni stroški povrnili.

Ko bo dosegel naš kmetovalec večjo izobrazbo v sadjarstvu, prišel bo do prepričanja, kolike vrednosti je sadno drevje in koliko čistega dobička nam donša. Potem ne bo težko, pripraviti ga do tega, da bo ob občinskih potih nasadil sadno drevje. Dohodki bi prihajali v občinsko blagajno, ako bi občina sama oskrbovala to drevje, drugače pa v prid domačim kmetom.

Ne morem si misliti, da bi ostale te besede glas upijočega v puščavi in to tembolj, ker so že merodajni faktorji opetovano pokazali, da imajo srce za povzdigo narodnega gospodarstva, in ker je zadnji čas, da začne naš kmet saditi, cepiti in izgojevati boljše vrste trgovskega sadja, mesto sedanjega drobnega in malovrednega drobiža.

Poučni in zabavni del.

Spomina vreden dogodek.

Ruski spisal Viktor Nikolajev. — Poslovenil Krutogorski.

(Konec.)

„Nu zdajci se bo možno oddahniti“, je dejal Ahmet in se iztegnil po mehkem mahovem ležišču.

Jaz sem se ulegel poleg njega s trdno namero ne zatistiti očesa; toda silno telesno in duševno pretresenje, vzročeno vsled nočnih dogodkov, se je dalo čutiti: krepak, sladak sen utrujenega človeka je takoj skoval moje tre-

palnice in me iztrgal bdenju. Kako često se sen šali z nami in nas prenese v povsem sine okolnosti! Sanjalo se mi je, da sem doma, ležim mirno na zofi, čakajoč obeda; v sobo stopi moja mlajša sestra in mi pove, da je obed pripravljen. Jaz jo čujem, ali se delam spečega; ona pristopi k meni in me strese za ramo . . .

„Up, slednjič si se vender-le zbudil!“ menil je Ahmet, brisoč si debele potne kaplje obraza. Danes imaš pač trdno spanje.

Zmel sem si oči in zavzet se ozrl okoli sebe; v prvem trenutku se nisem mogel ničesar domisliti, in šele čez nekaj časa sem se malo spomnil nočnih dogodkov in izpregledal svoj položaj. Ozrivši se na sovražnika, sem videl, da so sedeli pri večerji, kajti sonce je že prekoračilo poldan in se nagibalo k zatonu. Poleg sovražnikovih šotorov je stal naš voz s konji, na kojem so bržkone pripeljali živež.

„Poglej gospod, kaj so si hudega namislili, zatorej sem te zbudil“, je dejal Ahmet, kazaje mi na kraj poljane.

Pogledal sem po njegovem kazanju in videl, da so nekatera drevesa, stoječa najbližje skale, bila zasekana tako, da so bila dolžna pasti pri podiranju neizogibno na skalo. Osnova sovražnikova je bila jasna; podreti na naju ob enem pet lesnih velikanov in naju pobiti z njih vrhovi ali po deblih dospeti na skalo. Prvo in drugo ni nama obetalo ničesar dobrega. Jaz sem takoj izpregledal peklensko nakano sovražnikovo ter začel misliti na rešitev in beg iz te pasti pred usodnim trenutkom. No zdajci, ko sem videl večerjati sovražnika, spomnil sem se, da že od včeraj nisva ničesar jedla, in to mi je zbudilo takšen tek, da sem pustivši na stran nameravano obrambo, posegel po jajcih, primoral k temu tudi Ahmeta, in začela sva jesti enako zločinca obsojena na smrt ter tolažiti z veliko zadovoljnostjo svojo lakoto nekaj ur pred smrtjo. Ko sva se navečerjala na ta način, začutila sva silno žejo. Da bi jo potolažila, žrtvovati mi je prišlo svojo svileni srajco; ona je bila razrezana v tanke pramene, koji so bili skupaj zvezani, ter žlužili za vrv, na katero je bila privezana čutara Ahmetova. Spustivši čutaro v studenec, sva zajela vodo. Ko sva se tako okrepčala s pičlo večerjo, jel sem opazovati sovražnikovo delovanje. Tam je složno sekalo pet sekir po trdih cedrovih deblih, ter rezko rušilo večerno tihoto naravino. Zlasti je marljivo sekal rudečobradati tolovaj; celi snop iverov se je vsul na vse strani pri vsakem močnem vzmahu njegove sekire, drugih delo je bilo manj uspešno. Ob mraku je sovražnik pretrgal svoje delo, ter postavivši stražo na bregu reke, na levo od skale se vlegel spat.

Prvi je zamenil stražo jeden sinov starca; bodro je stopal gori in doli, poredkoma gledaje na naju. Potem je stražil Trofimuško, vršeč svojo dolžnost baš tako natančno, da je bil beg raz skale povsem nemogoč. Tudi nama ni kazalo družega, kajti bilo se je bati, da sovražnik izkoristi najino spanje, prisloni kakšne tanke droge na najino skalo, ter dospe do naju kot nepoznan

gost. No najina bojazen je bila odveč, sovražnik je spal mirno vso noč ter niti jedenkrat ni poskusil kakega sovražnega podjetja. Noč je bila dokaj topla in le radi vlažnosti puhteče iz reke sva se morala odeti s svojima plaščema. Ali ni bilo nama usojeno dolgo uživati dotičen pokoj. Kratka poletna noč je minila bistreje od misli, in rudečkast vstok je že pričal o rojstvu novega dne, ko so najini neprijatelji jeli laziti iz svojih šotorov. Ko so zapustili šotore in odmolili po svojem obredu kleče in proti vzhodu obrnjeni, poprijeli so se spet dela. Odločilen trenutek se je približal; drevo Trofimuškino je bilo že čez polovico zasekano, drevesa ostalih malo manje. Položaj je bil obupen. Bežati po suhem vsled mnogoštevilnega sovražnika ni bilo možno; bramba na skali sicer ni bila sramotna, vendar jako sumljiva, ostal torej ni drugi izhod kakor — reka. Pa kako priti do nje? Spustiti se po gladki kamenitni steni ni bilo mogoče; skočiti naravnost v vodo tudi ni kazalo radi precej globokega obrežja in razven tega bi skakanje opozorilo sovražnika, a nama je trebalo čim bolj ko mogoče skrivoma pobegniti. Jaz nisem vedel kaj ukreniti. Ali zdajci je moj pogled, brezsilno blodivši okoli, obvisel hipoma na jami, in brž mi je šinila v glavo misel, kazoča se mi preje neumna, dospeti po tej luknji v reko; pristopil sem k votlini in se ozrl vanjo; votlina je vodila navzdol ne povsem navpično, a se nagibala nekoliko proti reki, stene so bile roglaste, z iztopi in opadinami; globoko na dnu se je svetila žoltkasta voda. Ta okolnost me je zelo iznenadila, kajti svetloba radi globine in ozkosti studenca ni mogla od zgoraj prihajati v vodo, torej je svetloba sevala od strani z reke, in zveza z reko ni bila osobito dolga. Razodel sem Ahmetu svoj načrt, on mi je takoj pritrdil, kajti je izprevidel, da je to jedina pot najine rešitve. Ker so sovražniki delali čisto blizo, da niso mogli videti najinega počenjanja na skali, slekla sva torej vrhno obleko, zložila jo tako, da je imela nekako podobo ležečega človeka, ter jo potisnila na kraj, na prizor sovražniku. Potem je treba se odločiti na glavolomno in nevarno potovanje. Midva, vzrasla na Volgi, sva bila izurjena plovca tako, da se nisva bala vode, pa kaj bi bilo z nama, ako bi bila votlina, vezoča studenec z reko, za človeka preozka; pri tej misli so se mi jeli lasje ježiti, sicer je bil to jedini izhod, in trebalo se ga je brez oklevanja poprijeti. Jaz sem zlezal prvi; prijevši se z rokama za kraj studenca in spustivši život v votlino, otipal sem z nogama podporo za stopinje v studenčevih stenah, razkoračil na vso moč nogi oprl se z rokama ob grmovje, prestavil znova nogi in na ta način nadaljeval na daljno plezanje; naposled se mi je po neverjetnem naporu posrečilo čisto blizu vode stopiti na črevelj široko ploščo; jedva sem se utrdil na nji, da bi se oddahnil od naporne gimnastike, ko sta izpod mojih nog smuknile cvileč dve mali živalici, ter poskakali v vodo, — bili sta gotovo vidri, katerih je v obilnosti v vseh sibirskih rekah. Hipno nastavša tema od zgoraj in šum sta me uverila, da mi Ahmet sledi in se spušča na me; jaz

sem se stisnil kar možno najtesneje k nasprotni steni. Voda v studencu je bila razsvetljena dokaj močno, kar je pričalo o dovolj široki odprtini, ali vsekakor se nisem upal skočiti v ta podzemeljski tolmun, ne počakavši Ahmeta, kateri je slednjič težko sopel in stokaje stopil na ploščo, ter se hudoval po tatarski na najine sovražnike.

„Nu ka primi me malo“, sem dejal Ahmetu, prejevši ga za roko in pogrezaje svoje telo v vodo, katera ni bila posebno topla.

Ko sem bil držan od Ahmeta, spuščal vedno globeje in globeje, otipal sem stoje do vratu v vodi, naposled z nogama dno; tedaj sem, izpustivši Ahmetovo roko, vtaknil glavo v vodo in obrnivši obraz proti svetlobi, zagledal približno seženj od sebe široko svetlo marogo; vzdignivši glavo, sem razodel Ahmetu, kar sem bil videl, nekoliko zasopel in potem, storivši križ, vsplul proti svetlobi; čez nekaj sekund sem že bil na površju reke, kaka dva sežnja od skale; za menoj je pomolela iz vode Ahmetova glava in midva sva v največji previdnosti plavala k nasprotnemu bregu.

Nisva še utegnila prepluti dvajset sežnjev, že je strašen tresk primoral naju ozreti se na skalo, in glejte kaj sva videla: skala, ravno kar služeča nama za ubežišče, je bila takorekoč pokopana pod gosto zeleno goro, a po deblih dveh obsežnih cedr, padših na skalo sta plezala, izdajoč divje krike zmagoslavja, z opičjo pretnostjo, z jedne strani — Troška Rižak, a z druge — jeden ujetnikov. Komaj sta stopila na ploščo, že so krike zmage zmenili viki jeze in zlobe. Pri prvem pogledu na reko so zazrli najine glave na vodnem površju; toča kamenja se je vsula za nama; zdajci so se njima pridružile že ostale sile, ki so jele streljati na naju s samokresoma, katera sem bil pozabil na skali; ali bila sva že izven vsakih strel in bistre vode so naju nesle navzdol po reki. Nesoča od toka sva videla, kako je sovražnik splezal raz skale ter stekel navzdol po bregu v les, no ta namera je bila neizvršljiva — rečno obrežje je bilo poraslo s toli gostim gozdom, da je urno tekanje po njem bilo nemožno.

Pobegnivši končno nadležnim sovražnikom, sem obrnil pozornost na svojo osebo, katera mi je vzbudila žalostne misli; ves moj život je bil vsled gimnastičnega potovanja poln vrask in ran zlasti so me bolele roke in noge, vse mišice so me skelele od napornega dela ter mi hotele odpovedati nadaljno službo. Tudi Ahmet, kakor je bilo videti, se ni počutil dosti bolje.

In zares, najin položaj je bil obupen; radi čezmerne telesnega napora so jele pešati moči v trenutku nevarnosti in naju hotele prepustiti ribam v živež. Pripluti na onkraj reke niti misliti ni bilo; vsako nepotrebno prizadevanje, storjeno z roko ali nogo, približalo naju je smrti. Prispeti na tostranski breg je bilo tudi jako težko, kajti pošteno sva se že bila oddaljila, pa tudi nevarno je bilo radi sovražnikovega zasledovanja. Ni nama ostalo družega, kakor ležati mirno na vodi ter se

— Nova c. kr. poštna nabiralnica. C. kr. pošto in brzojavno ravnateljstvo v Trstu je z dnem 1. aprilom t. l. odprlo novo c. kr. poštno nabiralnico v Velikem Gabru v političnem okraju litijskem.